

Steinen som Norge er laget av

Hva er Norge uten folk, dyr, trær og blomster? Hva finner du hvis du skraper vekk snø og is, gress og mose – og borer deg ned i landet vårt? Svaret ligger i et lager i Meldal.

AV MAGNUS HOLM | PUBLISERT 22. JAN. 2020 | OPPDATERT 5. FEB. 2020

En mann og en dame bærer en borkjerne.

Borkjernene kan være formet som lange sylindere eller flate plater. Foto: Nasjonalt Borkjerne- og Prøvesenter (NBPS).

Hvis du vil finne olje eller gull, er det lurt å vite omtrent hvor du skal lete. Da må du vite mest mulig om hva slags fjell det er i forskjellige områder. Hvilke typer stein som skjuler seg dypt nede i bakken. Og for å vite det, må du bore. Eller du kan ta en tur til Nasjonalt borkjerne- og prøvesenter i Meldal. Her ligger masse borkjerner lagret.

En borkjerne er rett og slett et stykke stein. En steinprøve noen har boret ut av fjellet. Gruveselskapene tar slike prøver for å finne ut hvor de skal lete etter metall og andre mineraler.

– Det er vanlig å bore flere borkjerner i nærheten av hverandre. Det er nyttig hvis man vet at det er noe verdifullt i berget. Da kan man se hvor tykt dette laget er, og hvor stor utbredelsen av det er, forteller Rolf Lylum som leder senteret.

Rolf forklarer at man kan ta prøver av steinen for å finne ut nøyaktig hva den er laget av. Det går an å sage tynne skiver av borkjernene og se på dem i mikroskop. Man kan måle om steinen er magnetisk eller sender ut stråler, og man kan teste hvor solid den er.

Illustrasjon av lagene i en borkjerne.

Borkjernen inneholder prøver fra ulike lag under jorda. Illustrasjon: Tank.no.

prøver til senteret. Det kommer også mange borkjerner fra steder der veier og tunneler bygges.

– Skal man lage en veitunnel som går dypt under en fjord på Vestlandet, kan man spare mye penger hvis man finner ut av kvaliteten på fjellet. Det er for eksempel viktig å vite om det er mange sprekker hvor det kan komme inn vann, forklarer Rolf.

700 kilometer

All denne steinen tar naturligvis stor plass. Hvis man hadde lagt alle borkjernene etter hverandre, hadde de utgjort en 700 kilometer lang vei. Snart må lageret utvides for å få plass til alle steinprøvene.

Likevel lønner det seg for Norge å ha et lager av borkjerner. Det er nemlig fryktelig dyrt å bore i stein. Hvis alle prøvene i senteret skulle vært boret i dag, ville det kostet over en milliard kroner!

Heldigvis går ikke steinprøvene ut på dato med det første. 100 år gamle borkjerner kan fortsatt fortelle mye om landet vårt. Ikke bare til folk som leter etter gull og diamanter, men til alle som jobber med stein.

100 år med stein

De eldste steinprøvene på senteret er 100 år gamle. Og senteret får stadig nye borkjerner. Selskaper som driver gruver eller leter etter mineraler, må nemlig sende inn

Meldinger ved utskriftstidspunkt 23. april 2025, kl. 23.23 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.